

Съ смъртта на Борила (1212), който за насъ е важенъ не иначе, освѣнъ чрѣзъ тѣй нарѣчения бѣлѣжитъ писменъ паметникъ, Синодика, на българския тронъ се качва синѣтъ на Асѣна I, Иванъ Асѣнъ II, който съгради незамѣнимото си могъщество главно върху трудовѣтъ на чичо си Калояна.

Сливенъ при Асѣнъ II и мѣнастиритѣ тукъ.

Съ царуването на Асѣнъ II се нанесе и послѣдния ударъ надъ латинската империя (1261 г.), за да се възобнови византийската, но вече при съвсѣмъ жалки закрѣпки. Широкитѣ граници на българското царство достигатъ за втори и послѣденъ пжтъ своитѣ най-голѣми размѣри¹⁾. Прѣдания и исторически данни отдаватъ на Асѣновата епоха не само заякналото политическо положение на подновена България, но и въведенитѣ до извѣстна степенъ тукъ вжтрѣшенъ редъ и благосъстояние. Сливенъ, отъ градъ между стратегични крѣпости при устията на важни проходи, отъ врѣмето на Асѣнъ II се обръща въ духовенъ и економиченъ центръ. Раковски, въ най-цѣнния си трудъ за първитѣ Асѣновци, винаги наклоненъ да трѣси и въ най-дребния паметникъ все по-стари и по-стари нишки, едвали не отдава всичко чуто и останало отъ династията Асѣновци на първия Асѣнъ. Даже и до днесъ мнозина у насъ разглеждатъ тоя въпросъ като споренъ. Асѣнъ I, самъ несигуренъ за своя тронъ, обграденъ отъ врагове и прѣдатели, въ кжсия срокъ, прѣзъ който царува и т. н., всичко това едва ли би му позволило да стори нѣщо за държавата си вънъ отъ

¹⁾ Прѣзъ царуването му (1218—1241) българскитѣ славяни на ново сж били съединени въ едно съ граници до третѣ морета. Отъ надписа на „Св. 40 мжченика“ се види, че той сломява византийскитѣ отломъци подъ Тодоръ, когото и плѣнява (1230 год.), завоевалъ земитѣ отъ Одринъ до Драчъ, а фрѣзитѣ (латинитѣ) се свиватъ около Ц-дъ, „подчинени подъ дѣсницата на неговото царство“. Отъ тукъ е явно, че за българското владичество надъ юго-източна България и съмнѣние не може да има. Край основанитѣ отъ Асѣнъ II мѣнастири и черкви въ разни краища на България, уреждането ѹ вжтрѣшно, заслужватъ да се отбѣлѣжатъ новитѣ комански поселения между Дунава и Балкана (около 1239 г.) и най-вече развититѣ външни български отношения съ Пагуза, Унгария и Русия, и економичниятъ напрѣдѣкъ на страната.